

HOOGBEGAAFDHEID

SPECIAL

LITERATUURLIJSTEN

EDUCATIEF PARTNERSCHAP

ELEONOR VAN GERVEN

- Bakx, A., Van Gerven, E., & Weterings-Helmons, A. (2021). Hoe dan?! Pakkend onderwijs voor begaafde leerlingen. Pica.
- Beek, S., Van Rooijen, A., & De Wit, C. (2007). Samen kun je meer dan alleen. Educatief partnerschap met ouders in primair en voortgezet onderwijs. Q*Primair.
- Behrens, W. (2023). Cultureel responsief onderwijs. In E. van Gerven (Red.), De gids 2.0. Over begaafdheid in het po en vo (pp. 57-70). Leuker.nu.
- Broersen, A., & Spreij, L. (2009). Parameters in de dynamiek van educatief partnerschap. Tijdschrift voor Orthopedagogiek, 48(11), 483-492.
- Bronfenbrenner, U. (1979). The ecology of human development: experiments by nature and design. Harvard University Press.
- Den Otter, M. (2023). Het belang van voicing. In E. van Gerven (Red.), De gids 2.0. Over begaafdheid in het po en vo (pp. 99-114). Leuker.nu.
- Guilbault, K., Eckert, G., & Szymanski, A. (2024). Caregiver perceptions of the social and emotional characteristics of gifted children from early childhood through the primary school years. Roper Review, 46(4), 265-281. doi:10.1080/02783193.2024.2392096
- Ilias, M., Van der Meer, L., Dobber, M., & Willemen, A. (2020). Samen werken aan Educatief Partnerschap: Een handleiding voor het opzetten van een Schoolleergemeenschap. Vrije Universiteit Amsterdam, Afdeling Pedagogische en Onderwijswetenschappen, en De Activiteit, Landelijk Centrum voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs. Opgehaald van https://www.nro.nl/sites/nro/files/mediafiles/Handleiding_Educatief%20partnerschap.pdf
- Jolles, J. (2011). Ellis en het verbreinen. Neuropsych Publishers.

EDUCATIEF PARTNERSCHAP

ELEONOR VAN GERVEN

- Sambuis, S., & Bourdin, B. (2025). Teachers' attitude towards gifted students and their education: a systemic review. *Journal for the Education of the Gifted*, 48(1), 48-81. doi:10.1177/01623532241301088
- Subotnik, R., Olszewski-Kubilius, P., & Worrel, F. (2011). Rethinking Giftedness and Gifted Education: A Proposed Direction Forward Based on Psychological Science. *Psychological Science in the Public Interest*, 12(1), 3-54. Van Gerven, E. (2024a). Peergroeponderwijs. Landelijk Kenniscentrum Hoogbegaafdheid. Opgehaald van <https://www.flipsnack.com/C5987AEEFB5/brochure-peergroeponderwijs/full-view.html>
- Van Gerven, E. (2024b). Treasure hunting for golden moments: a systemic solution-focused approach for addressing the needs of 2E learners. *Journal for the Education of the Gifted*, 47(1), 54-83.
- Van Hooijdonk, M., Van Weerdenburg, M. W. C., & Kroesbergen, E. H. (2025). Collaborating for gifted students with complex educational needs. *Psychology in the Schools*, 62(1), 1-13. <https://doi.org/10.1002/pits.23425>
- Van Meersbergen, E., & De Vries, P. (2017). *Handelingsgericht werken in passend onderwijs*. Perspectief Uitgevers.
- Van Meersbergen, E., & Jeninga, J. (2012). De ecologie van de leerling. Een systeemgericht model voor het onderwijs. *Tijdschrift voor Orthopedagogiek*, 51(4), 175-185.
- Winstanley, C. (2010). *The ingredients of challenge*. Trentham Books.

SAMENWERKING RONDOM BEGAAFDE LEERLINGEN MET COMPLEXE ONDERWIJSBEHOEFTE

MARE VAN HOOIJDONK
MARJOLIJN VAN WEERDENBURG

- Burger-Veltmeijer, A., Kroesbergen, E., Minnaert, A., & Hoogeveen, L. (2018). Passend onderwijs voor dubbel-bijzondere (hoog)begaafde leerlingen: fabels en feiten over (het voorkomen van) frustratie van talent. <https://www.nro.nl/wp-content/uploads/2019/04/NRO-rapportage-passend-onderwijs.pdf>
- Mönks, F. J. (1985). Hoogbegaafden: een situatieschets. In F. J. Mönks & P. Span (Eds.), Hoogbegaafden in de samenleving (pp. 17–32). Dekker & Van de Vegt.
- Pfeiffer, S., Shaunessy-Dedrick, E., & Foley-Nicpon, M. (2018). Handbook of giftedness and talent. American Psychological Association.
- Wittelings, M., van Weerdenburg, M., Bakx, A. W. E. A., Hoogeveen, L., van Hooijdonk, M. (2024). Het herkennen van dubbel bijzondere leerlingen. In van Gerven, E. (Eds.) Dubbel bijzondere leerlingen. Multimediale brochure (Juli, 2024). Kenniscentrum Hoogbegaafdheid. <https://kenniscentrumhb.nl/wp-content/uploads/2024/07/KCHB-juli-2024-Dubbel-bijzondere-leerlingen.pdf>
- Ziegler, A., & Stoeger, H. (2017). Systemic gifted education: A theoretical introduction. *Gifted Child Quarterly*, 61(3), 183–193. <https://doi.org/10.1177/0016986217705713>
- 113 Zelfmoordpreventie. (2023, oktober). Rapport Suïcidaliteit onder mbo-studenten. <https://www.113.nl/actueel/zelfdoding-onder-mbo-studenten-de-afgelopen-10-jaar>;
<https://www.113.nl/sites/default/files/113/113%20in%20media/Rapport%20Suïcidaliteit%20onder%20mbo-studenten.pdf>

SAMENWERKING RONDOM BEGAAFDE LEERLINGEN MET COMPLEXE ONDERWIJSBEHOEFTE

MARE VAN HOIJDONK
MARJOLIJN VAN WEERDENBURG

- 113 Zelfmoordpreventie. (2025, 16 december.) 113 lanceert campagne 'Delen Doet iets' voor veilig praten over zelfdoding op social media.
<https://www.113.nl/actueel/113-lanceert-campagne-delen-doet-iets-voor-veilig-praten-over-zelfdoding-op-social-media>
- 113 Zelfmoordpreventie & Samen Minder Suicide. (2025, 24 maart). Nooit meer hetzelfde Leon 2000-2017. Samen Leren, Minder Suicide. Rapportage Psychosociale autopsie 2025.
<https://www.113.nl/sites/default/files/113/113%20in%20media/113rapport%20PSA.pdf>
- 113 Zelfmoordpreventie & Sumona. (2025, september). Factsheet Suicidepogingen.
https://www.113.nl/sites/default/files/113/113%20in%20media/factsheets/20250929_Factsheet_pogingen.pdf.

HOOGBEGAAFDHEID EN SUICIDE

WILLY DE HEER

- De Heer, W. (2017). Gelijkheid troef in het Nederlandse basisonderwijs. Onderzoek naar het onderwijs voor zeer makkelijk lerenden. Ipskamp Printing.
- De Heer, W. (2019). Informatie en stappenplan Suïcidaliteit onder zeer makkelijk lerenden / hoogbegaafden. Kenniscentrum voor Makkelijk Lerenden. 113 Zelfmoordpreventie. (2023, oktober). Rapport Suïcidaliteit onder mbo-studenten. <https://www.113.nl/actueel/zelfdoding-onder-mbo-studenten-de-afgelopen-10-jaar>; <https://www.113.nl/sites/default/files/113/113%20in%20media/Rapport%20Suïcidaliteit%20onder%20mbo-studenten.pdf>
- De Heer, W. (2021). Alle leerlingen bij de les. Voorkom vastlopen van moeilijk en makkelijk lerenden. Tiel: Lannoo Campus.
- De Heer, W. (2022a, 5 april 2022). Audit Project Passend onderwijs Hoogbegaafde leerlingen. Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Haaglanden. [Rapport].
- De Heer, W. (2022b, 14 september). Helderheid. Onderzoek naar de witte vlekken in het dekkend aanbod van Samenwerkingsverband PO 20.01 [Rapport].
- De Heer, W. (2025). Screeningsonderzoek voortgezet onderwijs.
- Elzinga, B. (2018, 8 februari). Back tot he roots: de jeugd als bron van kwetsbaarheid en veerkracht. (Diesoratie). Universiteit Leiden.
- Groeneveld, M. G., Savas, M., Van Rossum, E. F. C. & Vermeer H. J. (2020). Children's hair cortisol as a biomarker of stress at school: a follow-up study, Stress. 1-7.
- Hyatt, L.A. & Cross, T.L. (2009, January). 'Understanding Suicidal Behavior of Gifted Students: Theory, Factors, and Cultural Expectations'. In: International Handbook on Giftedness. DOI: 10.1007/978-1-4020-6162-2_25;
- Mah, L. Szabuniewicz, C., & Fiocco, A. J. (2016) Can anxiety damage the brain? Current opinion in psychiatry, 29(1), 56-63.

HOOGBEGAAFDHEID EN SUICIDE

WILLY DE HEER

- Mérelle, S., Van Bergen, D., Popma et al. (2019, december). Suïcide onder 10- tot 20-jarigen in 2017. Een verdiepend onderzoek. 113 Zelfmoordpreventie.
- [https://www.113.nl/sites/default/files/113/informatiemateriaal_2024/Publicaties/Suicide%20onder%2010-%20tot%2020-jarigen%20in%202017%20-%20Een%20verdiepend%20onderzoek%20\(2019\).pdf](https://www.113.nl/sites/default/files/113/informatiemateriaal_2024/Publicaties/Suicide%20onder%2010-%20tot%2020-jarigen%20in%202017%20-%20Een%20verdiepend%20onderzoek%20(2019).pdf)
- Mérelle, S. Rasing, S., Van Bergen, D. & Creemers, D. (2022). Suïcidaliteit bij jongeren. Signaleren, aanpakken en daarmee erger voorkomen. Vakblad sociaal werk, 3(202), 20-23.
[https://www.113.nl/sites/default/files/113/informatiemateriaal_2024/Publicaties/Suïcidaliteit%20bij%20jongeren-%20signaleren%20aanpakken%20en%20daarmee%20erger%20voorkomen%20\(2022\).pdf](https://www.113.nl/sites/default/files/113/informatiemateriaal_2024/Publicaties/Suïcidaliteit%20bij%20jongeren-%20signaleren%20aanpakken%20en%20daarmee%20erger%20voorkomen%20(2022).pdf)
- Scherder, E., Os, C. van, & Zijlstra, E. (2018). Schaderisico bij uitzetting langdurig verblijvende kinderen: een multidisciplinaire wetenschappelijke onderbouwing. Vrije Universiteit/Rijksuniversiteit Groningen.
- Universiteit van Nederland. (2026, 11 februari). Wat zeg je tegen iemand die aan zelfdoding denkt (Podcast). 800.
https://open.spotify.com/episode/3tWjc0WsHAIaFe2JBKHIR2?si=YmbRpn1S7i0cyrZCUhZxQ&utm_source=Laposta&utm_campaign=2026_april_Nieuwsbrief&utm_medium=email&nd=1&dlsi=5d9080d689454829
- Walker, M. (2019). Slaap. Nieuwe wetenschappelijke inzichten over slape en dromen. De Geus BV.
- Webb, J. T., Amend, E. R., Beljan, R., Webb, N. E., Kuzujanakis, M., Olenchak, F. R. & Goerss, J. (2020). Misdiagnose en dubbeldiagnose bij hoogbegaafdheid. Onderscheid en overlap met bijkomende (psychische) problematiek. Kon. Van Gorcum

WAT WERKT IN PASSEND ONDERWIJS VOOR BEGAAFDE LEERLINGEN?

MARJOLIJN VAN WEERDENBURG
JESSICA VERGEER
ANOUKE BAKX

- Aob & Ouders en Onderwijs (2024). Advies landelijke norm voor basisondersteuning. Voor de ondersteuningsgebieden lees-/spellingproblemen en dyslexie, (hoog)begaafdheid en taak-/werkgedrag. Aob & Ouders en Onderwijs.
- Bluemink, C., Jenniskens, T., van Langen, A., Leest, B., & Wolbers, M. (2022). Onderpresteren in het Nederlandse basisonderwijs anno 2021. KBA. https://www.kbanijmegen.nl/doc/pdf/Onderpresteren_in_het_Nederlandse_basisonderwijs_anno2021.pdf
- De Graaf, D., Prins, Van de Berg, E. H., Conijn, J., Stronkhorst, E., Leprêtre, C., Gubbels, J., In 't Zandt, M., Roelofs, M., Hornstra, L., Van Weerdenburg, M., Ros, J., Blaas, L., & Poelman, M. (2025). IMAGE-deelstudie leerlingenonderzoek. Eindrapportage SEO Economisch Onderzoek.
- Diepstraten, I., Gubbels, J., Roelofs, M. M. J., van Weerdenburg, M., & Bakx, A. W. E. A. (subm.). Teachers' perceptions on school conditions of successful professional development activities in the field of education for gifted students
- Diepstraten, I., Gubbels, J., van Weerdenburg, M., & Bakx, A. (in press). Teachers' perceptions on characteristics and conditions of successful professional development in the field of education for gifted students. Roeper Review.
- Gubbels, J., Hornstra, L., van Weerdenburg, M., Diepstraten, I. & Bakx, A. (2025). Educational professionals' attitudes, self-efficacy, and classroom practices toward high-ability students: The role of collaborative school culture and schools' collective efficacy. Roeper Review, 47(1), 32-46. <https://doi.org/10.1080/02783193.2024.2420362>

WAT WERKT IN PASSEND ONDERWIJS VOOR BEGAAFDE LEERLINGEN?

MARJOLIJN VAN WEERDENBURG
JESSICA VERGEER
ANOUKE BAKX

- Hornstra, L., Gubbels, J., Bakx, A., Diepstraten, I., & van Weerdenburg, M. (2023). Voortgangsrapportage 2023 van IMAGE-deelstudie Professionalisering in onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen. Eerste meting binnen werkpakket 7 (WP7) van het impactonderzoek 'Impact of Activities in Gifted Education (IMAGE)'. RATiO/BSI - Radboud Universiteit.
- Lavrijsen, J., Preckel, F., Verachtert, P., Vansteenkiste, M., & Verschueren, K. (2021). Are motivational benefits of adequately challenging schoolwork related to students' need for cognition, cognitive ability, or both? *Personality and Individual Differences*, 171, 110558.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110558>
- Mönks, F. J. (1985). Hoogbegaafden: een situatieschets. In F. J. Mönks & P. Span (Eds.), *Hoogbegaafden in de samenleving* (pp. 17–32). Dekker & Van de Vegt.
- OCW (2020). Evaluatie en verbeteraanpak passend onderwijs. Beleidsnota. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.
- Pfeiffer, S., Shaunessy-Dedrick, E., & Foley-Nicpon, M. (2018). *Handbook of giftedness and talent*. American Psychological Association.
- Slob, A. (2018). Passend onderwijs: Brief van de minister voor basis- en voortgezet onderwijs en media (No. 259; Kamerstuk 31497).
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-31497-259.html>
- Subotnik, R. F., Olszewski-Kubilius, & Worrell, F. C. (2018) Talent development as the most promising focus of giftedness and gifted education. In: S. I. Pfeiffer (Ed.), *APA handbook of giftedness and talent* (pp. 231-245). American Psychological Association.

WAT WERKT IN PASSEND ONDERWIJS VOOR BEGAAFDE LEERLINGEN?

MARJOLIJN VAN WEERDENBURG
JESSICA VERGEER
ANOUCHE BAKX

- van Hooijdonk, M., van Weerdenburg, M., & Kroesbergen, E. H. (2025). Collaborating for gifted students with complex educational needs. *Psychology in the Schools*, 62, 1691–1703. <https://doi.org/10.1002/pits.23425>
- Van Weerdenburg, M. (2025). (Hoog)begaafdheid als werkwoord. In: Van Gerven, E., Zonneveld, R., Oosterveen, N., Dekkers, A., den Boer, Y. (Eds.) *Basisboek (hoog)begaafdheid in het po en vo: Kansrijk onderwijs vanuit een inclusieve gedachte voor leerlingen met kenmerken van (hoog)begaafdheid* (pp. 22-29). Kenniscentrum Hoogbegaafdheid. <https://share.google/TXzM2Xlwh1nmaFR01>
- Van Weerdenburg, M., de Graaf, D., Prins, H., van Hooijdonk, M., Schoevers, E., van Eck, P., Bakx, A., Hornstra, L., Gubbels, J., Roelofs, M., Diepstraten, I., in 't Zandt, M., Conijn, J., Vaessen, A., Vergeer, J., & Schils, T. (2025). *Managementsamenvatting van impactonderzoek IMAGE naar passend onderwijs voor begaafde leerlingen. Aanbevelingen voor beleid. RATiO/BSI - Radboud Universiteit.*
- Vergeer, J., van Weerdenburg, M., Schils, T., & Bakx, A. (in press). Parents, teachers, and policy makers in educational interventions for gifted students: Systematic review study. *Acta Psychologica*.
- Vergeer, J., van Weerdenburg, M., Schils, T., & Bakx, A. (2026). Teachers in gifted education: Their perception of involvement of and interacting with parents, school leaders and other teachers. *Gifted Child Quarterly*, 70(1), 52-69.

WAT WERKT IN PASSEND ONDERWIJS VOOR BEGAAFDE LEERLINGEN?

MARJOLIJN VAN WEERDENBURG
JESSICA VERGEER
MARE VAN HOOIJDONK
ANOUKE BAKX

- Vergeer, J, van Weerdenburg, M., Schils, T., & Bakx, A. (2025) School leaders in gifted education: Their perception of involvement of and interacting with parents, teachers, and other school leaders. *Education Sciences*, 15(3), 281, <https://doi.org/10.3390/educsci15030281>
- Vergeer, J, van Weerdenburg, M., Schils, T., & Bakx, A. (subm.). Parents and gifted education: Their perception of involvement of and interacting with school leaders, teachers and other parents. *Gifted Child Quarterly*.
- Wittelings, M. M., Kroesbergen, E. H., Hoogeveen, L., & Minnaert, A. E., M. G., (in press). A systematic review of twice-exceptionality research: What three decades of research tell us.
- Ziegler, A., & Stoeger, H. (2017). Systemic gifted education: A theoretical introduction. *Gifted Child Quarterly*, 61(3), 183–193. <https://doi.org/10.1177/0016986217705713>